

İSLAM HUKUKUNA GİRİŞ

Kısa özet

1-İslam Hukukunun Mahiyeti ve Temel Özellikleri

Toplumsal düzen ve hukuk ilişkisi

İnsanlar, doğaları gereği bir arada yaşamak zorundadırlar. Bu nedenle insan, toplumsal (medenî/sosyal) bir varlık olarak nitelendirilmiştir. Toplumsal yaşamın oluşması ve varlığını devam ettirmesi, ancak belli bir düzen içinde gerçekleşebilir. Toplumsal düzenin kurulması ve sürdürülmesi de, bireyleri nasıl davranmaları gerektiği hususunda yönlendirecek bir kısım kuralların varlığını zorunlu kılmaktadır. Söz konusu kurallara, **toplumsal düzen kuralları** denilmektedir.

Toplumsal düzen kuralları, din, ahlâk, hukuk, örf-âdet ve görgü kuralları biçiminde tasnif edilmektedir. **Hukuk**, toplumsal düzen kuralları arasında, devlet gücüne dayalı yaptırım mekanizmalarına sahip olmaları nedeniyle toplumsal düzenin kurulması ve devamı bakımından **en etkili kural grubunu** temsil etmektedir.

FIKİH KAVRAMI

Fıkıh Kelimesinin Etimolojik ve Semantik Analizi

Fıkıh (fıkha) kelimesi bir mandar olup, etimolojik bakımdan F-K-H kökünden alınmadır. F-K-H kökü bağlı olduğu baba göre farklı, ancak birbiri ile doğrudan irtibatlı anlamlar taşımaktadır.

Fıkıh, esas itibarıyla anlamakla ilgili bir kelimedir. Aynı zamanda fıkıh, bir şeyi bilmek anlamına gelmektedir. Ancak fıkıh kelimesi ile mutlak anlamda bir anlama ya da bilme eylemi değil, anlamaya ve bilmeye konu olan şeyin idrak edilmesi kastedilmektedir.

Fıkıh kelimesi bir sözle ilgili olarak kullanıldığında, hitaptaki hakikatin fark edilmesi ve kastedilen mananın kavranması anlamına gelmektedir.

Fıkıh kavramının tarihsel gelişim aşamalarından ilki, Kurban-ı Kerim ve hadislerde, kelimenin sözlük anlamına göre daha özel bir nitelik kazanmasıdır. Fıkıh kelimesine Kurban-ı Kerim ve hadislerde dinde derin kavrayış(dinde tefakkuh) anlamı yüklenmiştir.

Fıkıh kelimesi artık, Kitâb ve Sünnet naslarıyla sabit olan hükümleri bilmek yanında, bu naslar üzerinde yürütülen aklî çıkarım faaliyetini ve bunun sonucunda ulaşılan bilgileri ifade etmeye başlamıştır. Bu aşamada fıkıh, dinî bilginin her türünü içermektedir.

Fıkıhın, bilimsel bir disiplin haline dönüşmeye başlaması, Ebû Hanîfe dönemine denk düşmektedir. Bu aşamada fıkıh henüz itikad alanından tam olarak ayrılmamış olsa bile, bir tasnif çabası ortaya çıkmıştır. Son aşamada fıkıh kavramı, itikad alanının dışarıda bırakılmasıyla, amelî hükümlerle sınırlı bir çerçeve kazanmıştır.

Fıkıhın teknik düzeyde tanımlanması uzun sayılabilecek bir süreçte gerçekleşmiştir.

Sürecin geldiği son aşamada fıkıh, usûlcüler tarafından “Şer’î amelî hükümleri tafsîlî delillerine dayalı olarak bilmek” biçiminde tanımlanmıştır. Fakîhlerin fıkıh tanımı ise, “şer’î amelî hükümler bütünü” biçimindedir.

Fıkıh, beşerî ilişkilerin yanı sıra, Allah-insan, insan-eşya ilişkilerini ve kişilerin sırf kendilerine dönük davranışlarını düzenleyen kuralları da içinde barındırmaktadır. Hukuk ise, beşerî ilişkilerin yalnızca bir bölümünü, karşılıklı hak ve vecibe dengesi içinde konu edilip düzenlemektedir. Bu durumda fıkıh ve hukuk arasında düzenledikleri alanlar itibariyle tam girişimlilik ilişkisi bulunmaktadır.

Fıkıh ve Şeriat İlişkisi

Şeriat, uzayıp gitme, açık ve görünür olma anlamlarına gelen şer’ kökünden türemiş bir isimdir. Şeriat, kelime olarak, insanların ya da hayvanların su içmek için gittikleri yol anlamındadır. Kur’ân-ı Kerîm’de ise, insan yaşamını yönlendirmeyi amaçlayan din esaslı hükümler bütünü anlamında kullanılmaktadır.

Şeriat (şer’), genelde İslam düşüncesinin, özelde de İslam hukuk teorisinin üzerine kurulduğu ve onu diğer dinî, hukukî, ahlâkî ve felsefî inanç, eğilim ya da yapılardan ayırt eden merkezî bir kavramdır. Bu itibarla klasik kaynaklar İslamî değerler bütünü olarak şeriat kavramını, tarihsel süreç boyunca din kavramından daha fazla vurgulamıştır.

İSLAM HUKUKU KAVRAMI

Fıkıh ve Hukuk: İslam Hukuku

Fıkıh, şer’î amelî hükümleri bilmek yada şer’î amelî hükümler bütünü biçiminde tanımlanmaktadır. Fıkıhın düzenleme alanı amel terimi ile ifade edilmektedir.

Amel, başka canlıların davranışları ile eşyanın hareketini içine almamakta, **yalnızca beşerî davranış anlamına gelmektedir.**

Amel kavramı, kişilerin dış organları ile yaptıkları davranışların yanı sıra, etkileri dışı yansıyan içsel davranışlarını içermektedir. Fıkıh, amel kavramı kapsamına girmeyen davranışlarla ilgilenmemekte, onlara hüküm bağlamamaktadır.

Fıkhın düzenleme alanını,

- kişilerin kendilerine dönük davranışları ve
- bir ilişki (münâsebet) teşkil eden davranışları

biçiminde ikiye ayırabiliriz:

kişilerin kendilerine dönük davranışlarını düzenleyen fıkhî hükümler, konu bakımından **sübjektif ahlâk kurallarını** da içermektedir.

Fıkıh, insanlar arası ilişkilerin her türünü, hiçbir istisna getirmeksizin düzenler.

Bunlar arasında taraflara hak tanıyıp, aynı zamanda onun karşılığında vecibe yükleyen (yükümlülük getiren) hukukî içerikli ilişkiler bulunduğu gibi, kişilere yalnızca vecibe yükleyen ve onun karşılığında herhangi bir hak talebine imkân vermeyen ilişkiler de mevcuttur.

Sırf vecibe yükleyen ve hak talebine imkân vermeyen beşerî ilişkileri düzenleyen kurallar **objektif ahlâk kuralları** olarak anılmaktadır

İslam hukukunun diğer hukuk düzenleri ile ilişkisi

İslam hukuku ile ilahî hukuk düzenleri arasında kaynak ve amaç birliği bulunmaktadır.. İslam hukukunun kendinden önceki ilahî hukuk düzenlerini yürürlükten kaldırmış olması, aralarındaki ilişki biçimini belirleyen bir diğer husustur.

İslam hukuku ile Câhiliye hukuku arasındaki ilişki,

- **ibkâ,**
- **ıslâh ve**
- **ilgâ**

terimleri ile ifade edilmektedir.

Câhiliye hukukunun İslam'ın ilkeleri ile uyumlu bir kısım hükümleri aynen korunmuş(ibkâ), bir kısmı düzeltilerek alınmış(ıslâh) ve diğer bir kısmı da tamamen reddedilerek yürürlükten kaldırılmıştır (ilgâ).

İslam hukukunun temel özellikleri

İslam hukukunu diğer hukuk düzenlerinden ayıran bir kısım özellikleri bulunmaktadır. Bunları aşağıdaki gibidir.

1. **İlahî iradeye dayalı olması:** İslam hukukunun kaynağı ilahî iradeyi temsil eden Kitâb ve Sünnet'tir. Bir kuralın İslam hukukuna ait ve onun bir parçası sayılabilmesi için, doğrudan Kitâb ve Sünnet'e dayanması yada dolaylı olarak onlardan çıkarılmış olması gerekmektedir. Buna **şer'îlik ilkesi** denilmektedir.
2. **Yaptırımın ikili karakterde olması:** Âhirette, dünyadaki davranışların mükâfât ya da azap olarak karşılığının görüleceğine inanmak, bir din olarak İslam'ın temel iman esasları arasında bulunmaktadır.

3. **Bilimsel doktrin niteliğinde teşekkül etmesi:** İslam hukuk kuralları devletsel yetkiye dayalı bir yasama faaliyeti yoluyla konulmadığı gibi, örf-âdet hukuku biçiminde de açığa çıkmamıştır.
4. **Meseleci (kazuistik) yöntemle oluşturulması:** İslam hukuku başlangıçta İslam hukukçularının önlerine gelen meselelerden her birini ayrı ayrı incelemek suretiyle geliştirdikleri hukukî çözümlerin bir araya toplanmasıyla oluşmuştur.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/islam-hukukuna-giris-ady212u?search=%C4%B0LH1008>